

Visa bärförmågan – ett fall för en riktig hejare

*Ingemar Hermansson
Pålanalys i Göteborg AB*

Bärförmåga

Geoteknisk eller
konstruktiv bärförmåga?

Konstruktiv bärförmåga

En slagen påle kan betraktas som en av jorden sidostöttad pelare.

Konstruktiv bärförmåga beror bland annat av:

- Initialkrokighet
- Jordens hållfasthet
- Antalet slag för att slå pålen

Geoteknisk bärförmåga

En slagen påles geotekniska bärförmåga är jordens och/eller bergets förmåga att ta upp påförda lasteffekter utan att det uppstår brott eller skadliga rörelser.

Verifiering enligt Eurocode

Provning alternativt "Hävdvunna metoder"

Exempel på hävdvunna metoder
avseende verifiering av bärförmåga är
stoppslagningstabeller för betongpålar

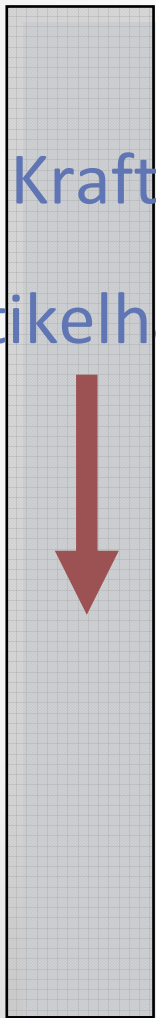
Geoteknisk bärförmåga

Dimensionerande bärförmåga för
betongpålar slagna till en sjunkning av 10
mm per 10 slag:

Hejare (ton)	Fallhöjd (m)	Påltyp SP1	Påltyp SP2
4	0,3	590	700
4	0,4	700	820
4	0,5	785	925

Nedåtgående våg

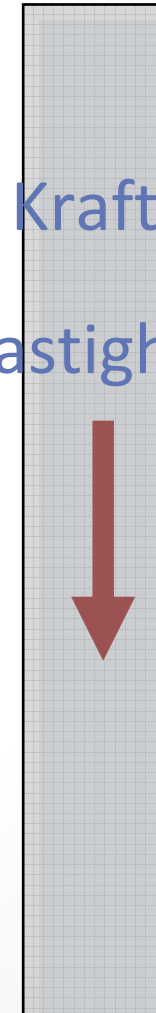
Tryckvåg

Partikelhastighet +

Kraft

Dragvåg

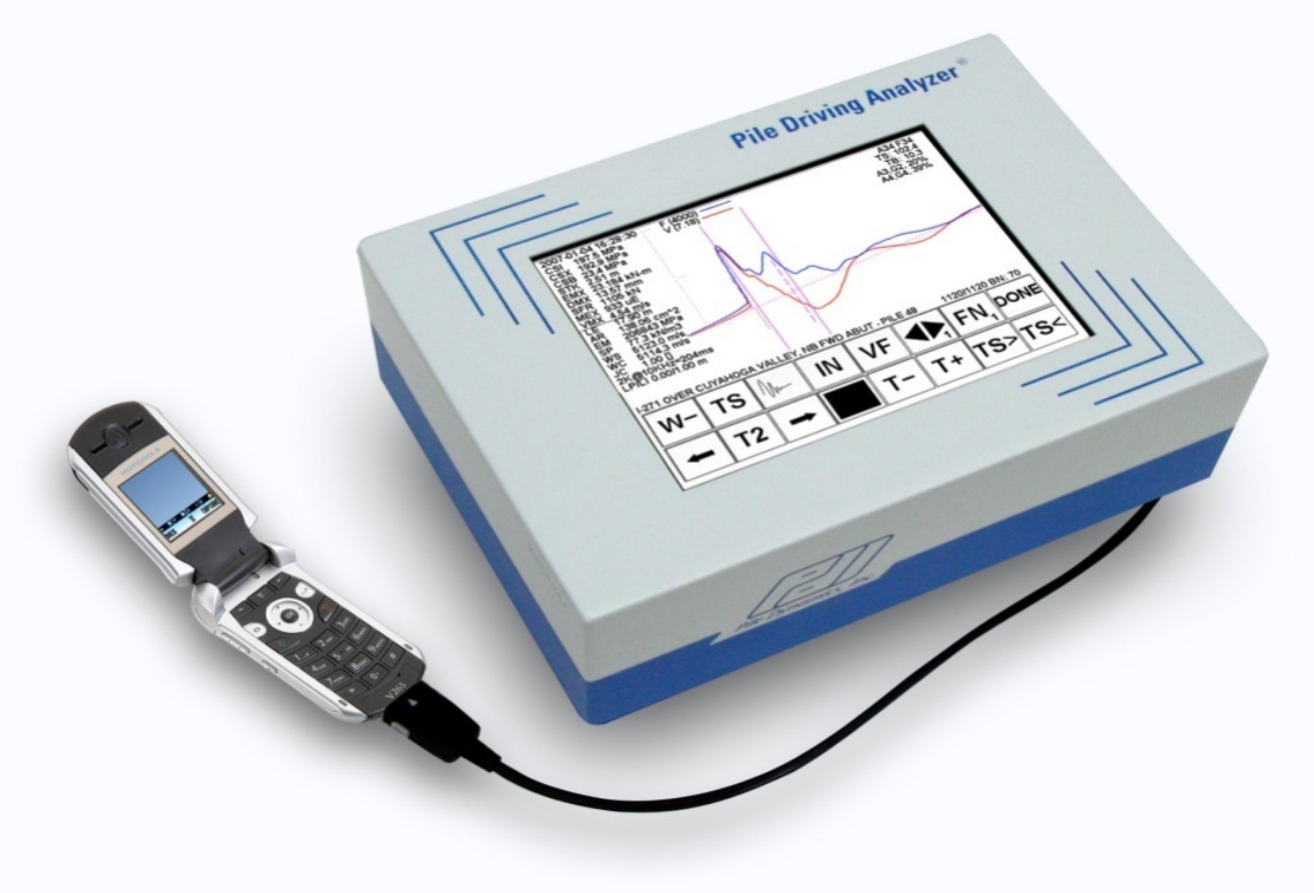
Partikelhastighet -

Kraft -

$$F = Zv$$
$$Z = EA/c$$

Hejarvikt

En första förutsättning för att slå en påle till önskad pållast är att hejaren är tillräckligt tung. I typgodkännanden för slanka stålpålar finns en rekommendation att slagkolven i lätta hydraul- eller tryckluftshejare skall ha en vikt på minst 2 gånger pålens vikt per löpmeter.

Hejarvikt – fallhöjd

För att verifiera den tillgängliga bärförmågan erfordras att pålen får en permanent sjunkning på några millimeter för mätslaget. Detta kräver såväl hejarvikt som fallhöjd.

Tumregler:

- Fallhöjd 7-8 % av pållängden
- Hejarvikt 2,5-3 % av pållasten

Hejarvikt – fallhöjd

Sambandet mellan anslagshastighet och fallhöjd erhålles ur energibetraktelsen:

Rörelseenergi = Lägesenergi

$$mv^2/2 = mgH$$

$$H = v^2/2g \text{ eller}$$

$$v = \sqrt{2gH}$$

Hejarvikt – fallhöjd

Exempel 1: Stålpåle 115x6,3 (last 400 kN)

Beräkning av Z (EA/c):

A (Area): 21,5 cm² (0,00215 m²)

E (Elasticitetsmodul): 210000 MPa

c (Gånghastighet): 5120 m/s

$Z = 210000 * 10^6 * 0,00215 / 5120 = 88180 \text{ Ns/m} =$

88 kNs/m

Hejarvikt – fallhöjd

Om pålen ges partikelhastigheten 3 m/s
alstras följande nedåtgående kraft i pålen:

$$F = v * Z = 3 * 88 = 264 \text{ kN}$$

För att ge pålen denna hastighet krävs en
teoretisk fallhöjd av:

$$H = v^2 / 2g = 3^2 / 2 * 10 = 0,45 \text{ m}$$

På grund av energiförluster mellan hejaren
och pålen måste fallhöjden vara högre.

Hejarvikt – fallhöjd

Om pålen ges partikelhastigheten 6 m/s
alstras följande nedåtgående kraft i pålen:

$$F = 6 \cdot 88 = 528 \text{ kN}$$

För att ge pålen denna hastighet krävs en
teoretisk fallhöjd av:

$$H = v^2/2g = 6^2/2 \cdot 10 = 1,8 \text{ m}$$

På grund av energiförluster mellan hejaren
och pålen måste fallhöjden vara högre.

Hejarvikt – fallhöjd

För pålar som stoppslås mot berg överlagras nedåt- och uppåtgående vågor så att en högre bärförmåga än den nedåtgående kraften i pålen kan uppmätas. Detta är speciellt tydligt för korta pålar.

För att beräkna den dimensionerande bärförmågan skall den uppmätta bärförmågan divideras med en partialkoefficient, 1,5-2,0 beroende på pållast, omfattning av stötvågsmätningen m m.

Hejarvikt – fallhöjd

Tryckspänningen i stålpålen är nära sträckgränsen vid mätslaget – viktigt att pålen är kapad med ett horisontellt snitt och att hejaren är centrerad på pålen.

Hejarvikt – fallhöjd

Exempel 2: Betongpåle SP2 (last 900 kN)

Beräkning av Z (EA/c):

A (Area): 756 cm² (0,0756 m²)

E (Elasticitetsmodul): 40000 MPa

c (Gånghastiget): 3900 m/s

$Z = 40000 * 10^6 * 0,0756 / 3900 = 775380 \text{ Ns/m} =$
775 kNs/m

Hejarvikt – fallhöjd

Om betongpålen ges partikelhastigheten 3 m/s alstras följande nedåtgående kraft i pålen:

$$F=3*775=2325 \text{ kN}$$

För att ge pålen denna hastighet krävs en teoretisk fallhöjd av:

$$H=v^2/2g = 3^2/2*10 = 0,45 \text{ m}$$

På grund av energiförluster mellan hejaren och pålen måste fallhöjden vara högre.

Hejarvikt – fallhöjd

Om betongpålen slås med fallhöjden 1,2 m erhålles följande partikelhastighet:

$$V = \sqrt{2gH} = \sqrt{2 \cdot 10 \cdot 1,2} = 4,9 \text{ m/s}$$

Följande kraft alstras i pålen (bortsett från energiförluster i slagdynan):

$$F = 4,9 \cdot 775 = 3798 \text{ kN, vilket motsvarar en spänning av } 3,798 / 0,0756 = 50 \text{ MPa.}$$

Pålen klarar begränsat antal slag med den spänningen!

Datorsimulering

En förfinad beräkning av erforderlig hejarvikt och fallhöjd kan utföras med hjälp av datorprogrammet WEAP (Wave Equation Analysis Program).

Levande hejare

